

Verslag Algemene ledenavond woensdag 11 maart 2015

Historische Vereniging

Middelstum

Voorzitter Piet Tinus van der Wal opent de vergadering en heet iedereen welkom.

Na een korte algemene ledenvergadering begint dr. Albert Buursma aan de lezing
WADDEN IN BEWEGING

Lezing:

Het gaat vooral over de geschiedenis van de Oostelijke Waddenzee.

Het ontstaan van Middelstum heeft zeker te maken door de vorming van de Wadden.

Albert Buursma is al 10 jaar bezig met de geschiedenis van Rottemerplaat en Rottemeroog.

Onder Vlieland is heel diep een Vulkanische pijp waar genomen.

Men heeft zelfs resten van Dinosaurussen gevonden.

Ooit was de Noordzee droog. Men kon zo'n 10.000 tot 5000 jaar geleden naar Engeland lopen. Bij de Doggersbank zijn resten van botten en schedels gevonden.

Om het wegslaan van de duinen bij Ameland, Vlieland en Terschelling tegen te gaan is er zand uit de zee langs de kustlijn aangebracht. Soms wordt daarin iets gevonden, zoals een vuursteen, een Romeinse amfora en ander Romeins aardewerk.

Bij Zoutkamp heeft men munten van soldij gevonden, Het zijn eigenlijk de tussen kunst en kitsch gevonden voorwerpen op de kusteilanden, afkomstig van scheepswrakken.

Vanaf 1000 jaar v. Chr. zijn de wierden en terpen ontstaan. Het gebied hier was een kwelderlandschap waarin ook Middelstum lag.

De eerste wierden met hun boerderijen lagen op zo'n 3 à 4 km van elkaar vandaan. De Halligen vormen een groep eilandjes in het noordelijke deel van de Duitse Waddenzee.

De eilanden hebben bij elkaar niet meer dan driehonderd inwoners.

Groot Zeewijk in de Noordpolder is rond 1800 na Chr. ingedijkt. Tot zolang was het een buitengebied, een Hallig. Het gebied van Lauwerszee is ca. 800 na Chr. veel meer geërodeerd.

Bovendien moest het gebied van het achterland door veenontginning ontwateren richting zee. In dit kweldergebied bleek onder de klei zouthoudend veen te zitten, veen doordrenkt met zout, waardoor winning van zout mogelijk was.

De bovenste klei laag werd er afgegraven. Dat klei werd weggehaald en terzijde gelegd op legakkertjes.

Het verzilte veen werd opgegraven en via de kreekruggen naar plekken gebracht waar grote ketels gevuld werden met de bagger om het vocht te laten verdampen, waardoor een zoutachtige substantie overbleef, dat gezuiverd, zout opleverde. Dit zout was wel bitter, maar zeer geschikt voor het goed houden van voedsel.

Afbeelding bij Zierikzee

Ook bv. bij Zierikzee werd in die tijd zout gewonnen. Zie de afbeelding. Zoutkamp heeft zijn naam aan de zoutwinning te danken. Er werd behoorlijk aan verdiend. *Zout* gelijk aan *goud*, *Peperduur*. Door het afgraven kwam het land steeds lager te liggen en was de bodem in 100 jaar 4 tot 7 meter gezakt.

Inbreken van de zee op het Noord Groninger land in de Middeleeuwen heeft op dit gebied veel invloed gehad . In de 13^e en 14^e eeuw werd het Lauwerszee gebied ingepolderd. Middelstum met z'n vele waterlopen stond onder invloed van de Waddenzee, ook Middag en Humsterland. In de Klooster kroniek van Witte Wierum staat een verhaal van een ruzie om een eiland. Zo'n eiland leverde soms winst op bv. door een storm.

Het eiland Bosch was een Hallig. Er was weer ruzie om het eiland Bosch . Het liep zo uit de hand dat Middelstum er mee te maken heeft gehad en zelfs Westerwijtwerd. Een gewelfschildering op het plafond van de kerk van rond 1310 heeft betrekking op die tijd. De speer heeft een gaffel, hij werd zowel als speer maar ook als polsstok gebruikt.

Dit is de enige afbeelding in deze omgeving

Verschillende families waren eigenaren van het eiland Bosch, zo ook de fam. Lewe. Voor het eiland Bosch had de familie een strandvoogd benoemd . Hij woonde in een huis op palen op het eiland ; hij moest zorg dragen voor de strandvond, was dus strandjutter.

De strandvoogd moest een akte ondertekenen. Een van die akten is bewaard gebleven. Op die akte ziet het ondertekende er wat er glinsterend uit zag. Er is waarschijnlijk zilverzand over heen gestrooid. Zeg maar 16^e eeuws glitter. De strandvoogd was echter niet altijd te vertrouwen. Sebo Lewe wilde weten of strandjutter Jis de Lange zich wel aan de afspraken hield en ging op inspectie uit en wilde zijn strandvond halen.

Bij de ontginning van de kwelders kwam het recht van opstrek
Het recht van opstrek is een recht dat aan landeigenaren werd gegeven om het verlengde van het ontgonnen perceel eveneens te ontginnen, waardoor ontgonnen kwelders aan de boer toe kwamen en er langgerekte percelen ontstonden. Boerderijen met heel veel land

Op de kaart van 1573 waren Monnikenlangeoog en Bosch één eiland. Met grondradar apparatuur heeft men dat kunnen reconstrueren.

Bij de stormvloed Allerheiligenvloed van 1570 zijn grote delen van Friesland en Groningen overstroomd, ook Middelstum. Dit was ten tijde van de 80 jarige oorlog. In Friesland is Ezonstad verdwenen.

In de Frieze kroniek staat geen bewijs van dat Ezonstad bestaan heeft.

Men heeft wel sporen van een nederzetting gevonden en men zegt dat dat Ezonstad is.

Wel zijn daar resten gevonden van zoutveenwinning gevonden .

De nieuwe Ezonstad is een recreatienederzetting, genoemd naar de oude nederzetting.

Aan het eind van de avond gaf dhr. Buursma aan dat men mee kan deelnemen aan een

Wad een Workshop Onderzoekstochten 2015

Dit wordt georganiseerd door Erfgoedpartners, samen met wetenschappers van Verdrongen Geschiedenis en andere instellingen. Ze gaan de komende maanden een reeks bijzondere onderzoekstochten op verschillende locaties in de provincie Groningen organiseren .

U krijgt informatie hierover per mail.

Hennie